

Wie betaalt voor het verleggen van nutsleidingen?

Juridische nota, Steven Verbanck (geactualiseerd 03-02-2016)

INHOUD

1 Principe.....	1
2 Kan de gemeente hiervan afzien?.....	3
3 Praktijk.....	4
4 Overzichtstabel.....	5
5 Referenties - toepasselijke wetgeving.....	7
5.1 Wet 10.03.1925 op de elektriciteitsvoorziening	7
5.2 Wet 17.01.1938 tot regeling van het gebruik door de openbare besturen, de verenigingen van gemeenten en de concessiehouders van openbare diensten of van diensten van openbaar nut, van de openbare domeinen van de Staat, van de provinciën en van de gemeenten, voor het aanleggen en het onderhouden van leidingen en inzonderheid van gas en waterleidingen, <i>B.S.</i> , 06.02.1938	9
5.3 Wet 12.04.1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen ("Gaswet")	10
5.4 Wet 21.03.1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven ("Belgacom-wet")	16
5.5 B.VI.Reg. 29.03.2002 betreffende het toekennen van vergunningen, het vaststellen en innen van retributies voor het privaat gebruik van het openbaar domein van de wegen, de waterwegen en hun aanhorigheden, de zeeweringen en de dijken	19
5.6 Decreet 27.03.2009 betreffende de radio-omroep en de televisie ("Mediadecreet")	20
5.7 Decreet 08.05.2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid ("Energiedecreet").....	22
5.8 B.VI.Reg. 19.11.2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid ("Energiebesluit")	25
6 Referenties – andere	26

1 Principe

Op elke soort nutsleiding is een andere wetgeving van toepassing. Het toepassingsgebied van elk van die wetgevingen is ook deels gekoppeld aan de grens tussen de bevoegdheden van de federale staat, gewesten en gemeenschappen. Zo valt Belgacom (telefonie) onder federale wetgeving en Telenet (kabeldistributie) onder Vlaamse wetgeving. Ik ga niet dieper in op het precieze toepassingsgebied van de verschillende wetgevingen, aangezien ze allen gelijkaardige principes omvatten.

Om elke maatschappij de mogelijkheid te geven een netwerk te kunnen uitbouwen, is het principe enerzijds een algemene afwijking van de klassieke regels inzake domeinrecht, in de zin dat een nutsmaatschappij haar leidingen altijd in het openbaar domein kwijt kan. De beheerder van het openbaar domein kan de aanleg niet volledig of principieel

weigeren. (Deridder & Vermeir, p. 181: "... dat deze nutsmaatschappijen uit de wet of het decreet zelf het recht putten om leidingen aan te leggen op het openbaar domein. De beheerder van het openbaar domein heeft geen bevoegdheid meer om het gebruik van het openbaar domein toe te staan of te weigeren (...) Wanneer echter een gemeentelijk reglement voorziet in de mogelijkheid tot algemene wijziging van de werken, de stillegging en zelfs de definitieve stopzetting ervan, lijkt dit de gemeentelijke bevoegdheid te buiten te gaan.") (Sagaert, p. 1376: "Aangezien in de Belgische wetgeving niets is terug te vinden over duct-sharing, kan geen enkele operator worden verlicht om samen te werken met concurrenten bij de uitvoering van graafwerken of om aan een concurrent het recht te verlenen gebruik te maken van zijn eigen leidingstraten.")

Anderzijds staat daar als tegenprestatie tegenover dat de beheerder van het openbaar domein altijd de verlegging van de nutsleiding kan eisen en dat de kosten hiervan dan in principe ten laste zijn van de nutsmaatschappij. 'In principe' aangezien de verlegging alleen kan in opgesomde gevallen, maar die opsomming is voldoende ruim geformuleerd om haast elke verlegging te omvatten die nodig is voor het beheer van het openbaar domein. (Deridder & Vermeir, p. 160-162, Sagaert, p. 1395, die er als extra argument aan toevoegt dat de domeinbeheerder niet minder gunstig mag behandeld worden dan de eigenaar van een privé-eigenaar van een privaat perceel waaronder een nutsleiding loopt.) In de weinige gevallen waarin de domeinbeherende overheid de kosten wel moet dragen, hoeft zij zich niet neer te leggen bij de factuur die de nutsmaatschappij voorlegt. De domeinbeherende overheid kan een voorafgaand bestek vragen en ze mag desnoods zelf de verleggingswerken uitvoeren (omdat dit haar goedkoper uitkomt).

Zo is de kostenregeling in de wet van 1925 ook toepasselijk op verleggingen nodig voor nog aan te leggen wegen en mag "wegen" niet beperkend worden geïnterpreteerd tot bestaande wegen met al leidingen erin (**Cass., 20.04.1978 (Union des Centrales Electriques v. Belgische Staat en Wegenfonds), *R.W.*, 1978-79, 369, *Pas.*, 1978, I, 938 met concl. Velu, *A.C.*, 1978, 955))

Die verleggingskosten die de nutsmaatschappij op zich moet nemen, zijn overigens niet beperkt tot voorzienbare kosten (dus ook onvoorzienbare kosten), de kosten moeten wel tot een minimum beperkt worden, maar dit sluit niet uit dat ze dan nog steeds omvangrijk zijn ("niet gering") (**Antwerpen, 05.02.2008 (IVEKA / Vlaams gewest), *NjW*, 2008, 689, [Inforum 232512](#): "De voorwaarde met betrekking tot de voorzienbaarheid is niet voorzien in de Wet van 10 maart 1925 en is trouwens onverenigbaar met het principe van de onvervreemdbaarheid van het openbaar domein waarvan de bepalingen van artikel 13 van de Wet van 10 maart 1925 een toepassing zijn. Het criterium van de voorzienbaarheid is bovendien strijdig met de prerogatieven van de openbare dienst die door een weg wordt nagestreefd. (...) Tenslotte, wordt door appellante ten onrechte aangevoerd dat de aan de nutsvoorzieningmaatschappij opgelegde kosten gering moeten zijn. Zij moeten wel tot een minimum worden beperkt. Door appellante wordt op geen enkele wijze aangetoond dat de terugggevorderde kosten, al zijn zij niet gering, niet tot een minimum beperkt werden.")

Tussen nutsleidingen onderling lijkt daarentegen een "anterioriteitsregel" te gelden. De maatschappij die later een leiding wil aanleggen, dient de verplaatsing van de bestaande leidingen op zich te nemen. (Deridder & Vermeir, p. 167) Dat is alvast uitdrukkelijk zo geregeld voor verleggingen van of voor nutsleidingen in de sectoren telefonie. (art. 102 Belgacom-wet)

Conclusie:

1) wegbeheer heeft voorrang op andere nutsleidingen -> verlegging van nutsleidingen omwille van wegenwerken zijn in principe ten koste van de nutsmaatschappij (niet degene die het initiatief nam voor de werken)

2) nutsleidingen onderling: anterioriteitsregel -> verlegging oudere nutsleiding omwille van werken voor nieuwe nutsleiding zijn in principe ten koste van de nieuwe nutsmaatschappij (wel degene die het initiatief nam voor de werken)

Aanvullend: de (leidingen voor) openbare verlichting en riolering mag je niet zien als een nutsleiding die slechts gebruik maakt van het tracé van de openbare weg. Ze behoren tot de

openbare weg zelf en dienen het gebruik ervan te faciliteren (verlichten en droog, proper houden), Zij genieten dus mee van de voorrang van de openbare weg (regel 1). De openbare verlichting wordt door de elektriciteits-distributienetbeheerder “geëxploiteerd”, waartoe onderhoud wel en de plaatsing niet behoort. (art. 3.1.39-3.1.41 Energiebesluit = B.VI.Reg. 19.11.2010)

Zo behoort ook een tramlijn tot de openbare weg zelf, waarop de voorrangsregel toepasselijk is; de elektriciteitsinfrastructuur nodig voor de tramlijn is dus geen nutsleiding als een andere waarop de anterioriteitsregel toepasselijk is. (**Cass., 22.04.2004, nr. C.01.0505.N (VVM De Lijn v. Belgacom), [Inforum 200983](#))

2 Kan de gemeente hiervan afzien?

Een bepaling of de betrokkenen van de kostenregeling bij contract kunnen afwijken, is alleen te vinden in het artikel over de “anterioriteitsregel” inzake telefonie (art. 102, al. 4 Belgacom-wet)

Zelfs in de relatie tussen de elektriciteitsmaatschappij en de afnemer (abonnee) was deze wet niet van dwingend recht, waardoor het toegelaten was voor de maatschappij om in haar standaardcontracten exoneratieclausules op te nemen zodat haar contractuele aansprakelijkheid beperkt werd (bv. bij een elektriciteitspanne) (**Cass., 29.11.1967 (nv La Minerve v. stad Brussel), A.C., 1968, 454, met noot MAHAUX, Paul; **Cass., 23.11.1987 (Haegheman v. Intercommunale namuroise de l'Electricité), A.C., 1987-88, 371)

Dit werd zo bevestigd in een arrest van het Hof van Beroep van Brussel in een zaak waarbij werken aan elektriciteitsleidingen nodig waren door de heraanleg van een spoorwegovergang. (**Bruxelles, 20.11.2003 (SNCB v/ Société Coopérative Intercommunale de Gaz, d'Electricité et de Télédistribution en Hainaut Occidental (IGEHO)), *Res Jur.Imm.*, 2004, 35, [Inforum 197431](#) : “Attendu que le pouvoir de faire modifier l'installation sur son domaine est d'ordre public, car il constitue une application du principe de l'inaliénabilité du domaine public; Attendu par contre que le règlement des frais des travaux, inscrit à l'article 13 alinéa 3 de la loi du 10 mars 1925, ne relève pas en son principe de l'ordre public” - Dit arrest is daarentegen bekritiseerbaar op een ander punt: de NMBS zou niet thuishoren in het lijstje van domeinbeheerders die een verplaatsing kan eisen waarvan de kosten ten laste van een nutsmaatschappij valt.)

Het meest *to the point* is een arrest van de Raad van State waarbij de gemeente Wemmel gelijk krijgt tegen het administratief toezicht. (**R.v.St., 02.06.2008, [nr. 183.719](#), gemeente Wemmel v. Vlaams Gewest, [Inforum 231931](#))

De gemeente Wemmel had een belasting op de aangelanden (“verhaalbelasting”) ingevoerd om de kosten voor nieuwe nutsleidingen door te rekenen. Het toezicht vernietigde de belasting omdat de gemeente deze kosten niet mocht dragen (de nutsmaatschappij moet die ten laste nemen) en de gemeente die kosten dus ook niet mag doorrekenen aan de aangelanden (de nutsmaatschappij moet die kosten verrekenen over al haar abonnees). Bij de Raad van State haalde Wemmel zijn gelijk. Alhoewel de verhaalbelasting eigenlijk beperkt was tot nieuwe wegen en nieuwe leidingen, doet de Raad van State omwille van de principiële uitspraken in de vernietigingsbesluit van het toezicht, principieel uitspraak over de vraag of de gemeente verleggingskosten toch op zich mag nemen en die dan mag verhalen op de aangelanden:

“4.3. Wat betreft de aanleg zelf van nutsleidingen, bevatten noch de wet van 10 maart 1925, in verband met elektriciteitsleidingen, noch de wet van 21 maart 1991, in verband met telefoonkabels, bepalingen in verband met de aanrekening van de kosten die met de aanleg gepaard gaan. Met name schrijft geen bepaling voor dat de bedoelde kosten noodzakelijkerwijze begrepen moeten zijn in de normale exploitatiekosten van de onderneming die een leiding aanlegt, en is er ook geen bepaling die verbiedt dat een gemeente terzake kosten maakt of dat zij deze verhaalt op de personen aan wie de nutsleiding ten goede komt.

Het enig artikel, eerste lid, van de wet 17 januari 1938 bepaalt dat de overheden en de personen die het recht hebben om waterleidingen aan te leggen, op hun kosten daartoe de nodige werken kunnen laten uitvoeren. Artikel 4, derde lid, van de wet van 12 april 1965 bepaalt, in dezelfde zin, dat de oprichting van een gasvervoerinstallatie geschiedt op kosten van de vergunninghouder. Uit die bepalingen kan echter niet worden afgeleid dat de bedoelde kosten noodzakelijkerwijze begrepen moeten zijn in de normale exploitatiekosten van de onderneming die een leiding aanlegt. Evenmin kan uit die bepalingen worden afgeleid dat het verboden zou zijn voor een gemeente om de kosten op haar te nemen, of om deze dan te verhalen op de personen aan wie de nutsleiding ten goede komt.

4.4. In het bestreden besluit wordt verwezen naar een aantal wetsbepalingen die voorzien in een regeling waarbij de kosten van de wijziging van een reeds aangelegde leiding ten laste vallen van de exploitant, ook als een bestuurlijke overheid om een dergelijke wijziging vraagt. Dergelijke regelingen zijn met name terug te vinden in de volgende bepalingen: artikel 13, derde lid, van de wet van 10 maart 1925; enig artikel, zevende lid, van de wet van 17 januari 1938; artikel 9, derde lid, van de wet van 12 april 1965; artikel 102 van de wet van 21 maart 1991. Er kan ook verwezen worden naar artikel 98, § 3, van de laatstgenoemde wet.

Die bepalingen houden echter niet in dat de kosten van de verplaatsing van een nutsleiding steeds ten laste moeten vallen van de onderneming die de leiding heeft aangelegd, zelfs niet, zoals in het bestreden besluit wordt overwogen, wanneer de verplaatsing geschiedt "op verzoek van openbare besturen en om redenen van algemeen belang". Ook al wordt er in de genoemde bepalingen van uitgegaan dat de kosten van de verplaatsing van een leiding, in de genoemde hypothese, in beginsel ten laste komen van de betrokken onderneming, dan nog verzetten die bepalingen zich niet tegen een regeling waarbij de overheid die de wijziging van een leiding heeft opgelegd de kosten daarvan op zich neemt. Evenmin kan uit die bepalingen worden afgeleid dat het dan verboden zou zijn voor de betrokken overheid om de kosten te verhalen op de personen aan wie de verplaatsing van de nutsleiding ten goede komt.

4.5. Uit het voorgaande volgt dat uit de aangehaalde bepalingen niet afgeleid kan worden dat het voor een gemeente die zelf de kosten van de aanleg van een nutsleiding heeft gedragen, verboden zou zijn om die kosten te verhalen op de personen aan wie de aanleg ten goede komt. Evenmin kan een zodanige conclusie afgeleid worden uit de bedoelde bepalingen, gelezen in samenhang met de bepalingen die betrekking hebben op de wijziging van een bestaande leiding." (eigen onderlijning)

Conclusie: de partijen kunnen hiervan in onderling overleg afwijken. Het is dus belangrijk dat gemeenten weten dat dit voor hen een keuze is en wat het uitgangspunt van de onderhandelingen is.

3 Praktijk

Zoals Deridder en Vermeir in hun "ten geleide" van *Leidingen voor nutsvoorzieningen* schrijven:

"Ook de belangrijkste statutaire bepalingen van de intercommunales met betrekking tot de aanleg van leidingen worden niet behandeld (...) Wij wensen er uitdrukkelijk op te wijzen dat dit werk de problematiek enkel vanuit juridisch oogpunt bekijkt. Het is opgesteld rekening houdende met de bestaande wetgeving, gepubliceerde rechtspraak en rechtsleer. Waarschijnlijk zullen de oplossingen in de praktijk anders zijn dan wat af te leiden is uit de wetgeving en de interpretatie die hieraan is gegeven door de rechtspraak en de rechtsleer. Dat deze praktijkoplossingen tot nog toe toereikend waren, willen wij aannemen. Niettemin menen wij dat in een uiterst concurrentiële markt sommige van deze oplossingen de toetsing door de rechter niet zullen doorstaan." (p. v)

4 Overzichtstabel

nutsleiding	elektriciteit (fed.)	gas (fed.)	elektriciteit en gas (Vlaams)	drinkwater	telecommunicatie (fed.) : telefonie	telecommunicatie (Vlaams) : kabel distributie
voorbeeld	Elia	Fluxys	Eandis en Infrax		Proximus	Telenet
wetgeving	Wet 10.03.1925 (Elektriciteitswet)	Wet 12.04.1965 (Gaswet)	Decreet 08.05.2009 (Energiedecreet)	Wet 17.01.1938 (...)	Wet 21.03.1991 (Belgacom-wet)	Decreet 27.03.2009 (Mediadecreet)
openbaar domein : redenen voor domeinbeheerder om verlegging te eisen op kosten van nutsmaatschappij	<ul style="list-style-type: none"> - hetzij om reden van openbare veiligheid, - hetzij om de schoonheid van een landschap te vrijwaren, - hetzij in het belang van de wegen, waterlopen, kanalen of van een openbaren dienst, - hetzij ingevolge wijzigingen door de belendende eigenaars toegebracht aan den toegang der eigendommen langs de gevolgde wegen" 	<ul style="list-style-type: none"> "- hetzij terwille van de openbare veiligheid, - hetzij terwille van de vrijwaring van het landschapsschoon, - hetzij in het belang van een openbare dienst of van de waterlopen, kanalen en openbare wegen, - hetzij wegens verandering in de toegangen tot de eigendommen gelegen langs de openbare weg" 	"om redenen van algemeen belang"	<ul style="list-style-type: none"> "- hetzij om reden van de openbare veiligheid of tot behoud van natuurschoon, - hetzij in het belang van de wegen, waterlopen, vaarten of van een openbaren dienst, - hetzij als gevolg van veranderingen welke de aangelanden aan de toegangen tot de eigendommen langs de gebezigde wegen hebben toegebracht" 	<p>Mag n.a.v. om het even welk werk.</p> <p>De verleggingskosten zijn slechts ten laste van de overheid als die nadien haar werken toch niet uitvoert (geen termijn bepaald) of als de verlegging werd bevolen "ten gunste van een andere persoon"</p>	<ul style="list-style-type: none"> "1° met het oog op de openbare veiligheid; 2° tot behoud van het natuur- en stedenschoon; 3° in het belang van de wegen, waterlopen, vaarten of een openbare dienst; 4° als gevolg van een verandering die de aangelanden aan de toegangen tot de eigendommen langs de gebruikte wegen hebben aangebracht."
procedure als domeinbeheerder verlegging vraagt	niet nader bepaald	niet nader bepaald	niet nader bepaald	niet nader bepaald	Twee maand op voorhand waarschuwen per aangetekende brief	niet nader bepaald

nutsleiding	elektriciteit (fed.)	gas (fed.)	elektriciteit en gas (Vlaams)	drinkwater	telecommunicatie (fed.) : telefonie	telecommunicatie (Vlaams) : kabel distributie
privé-perceel : reden voor particulier om verlegging te eisen op kosten van nutsmaatschappij	als hij zijn grond wil bebouwen of omheinen	als hij zijn grond wil bebouwen of omheinen	als hij zijn onroerend goed wil "omheinen, afbreken, verbouwen, herstellen of bouwen." De verleggingskosten zijn toch ten laste van de particulier als hij nadien zijn werken niet binnen drie jaar begon.	niet geregeld	Mag n.a.v. om het even welk werk, maar niet louter om verplaatsing uit te lokken. De verleggingskosten zijn slechts ten laste van de particulier als hij nadien zijn werken niet binnen het jaar begon.	als hij zijn grond wil bebouwen of omheinen
procedure als particulier verlegging vraagt	zes maand op voorhand waarschuwen	zes maand op voorhand waarschuwen	zes maand op voorhand waarschuwen	niet geregeld	twee maand op voorhand waarschuwen per aangetekende brief	twee maand op voorhand waarschuwen

5 Referenties - toepasselijke wetgeving

5.1 Wet 10.03.1925 op de elektriciteitsvoorziening

[Inforum 27439](#)

“De wet van 10 maart 1925 is, wat de gewestelijke bevoegdheden betreft, voor het Vlaamse Gewest opgeheven bij artikel 20 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 16 maart 2012 houdende diverse bepalingen inzake energie. Aldus is die wet, met ingang van 1 juli 2012, in het Vlaamse Gewest niet meer van toepassing op de netten voor de distributie en het plaatselijk vervoer van elektriciteit waarvan de nominale spanning lager is dan of gelijk is aan 70 000 volt, die krachtens artikel 6, § 1, VII, eerste lid, a), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 onder de gewestelijke bevoegdheden ressorteren.” (Grondwettelijk Hof, 21.01.2016, [nr. 8/2016](#), § B.36.1)

Zoals gewijzigd door art. 43-46 Wet 08.05.2014 houdende diverse bepalingen inzake energie, in werking getreden op 14.06.2014

Hoofdstuk VI. Rechten en verplichtingen der vervoer- en voorzieningsbedrijven.

Art. 13. [rechten op openbaar domein] (1) De Staat, de provinciën, de gemeenten, de vereenigingen van gemeenten, alsmede de vergunninghouders van openbare voorzieningsbedrijven en de houders van wegenistoelatingen, hebben het recht boven of onder de plaatsen, banen, paden, waterlopen, en kanalen die deel uitmaken van het openbaar domein van den Staat, van de provinciën en van de gemeenten, alle werken uit te voeren voor het aanleggen en behoorlijk onderhouden der boven- en ondergrondsche lijnen en het aanleggen van alle installaties nodig voor het transporteren van elektriciteit, mits zich te gedragen naar de wetten en de verordeningen, alsmede naar de inzonderheid met dit doel, hetzij in bestuursbeslissingen, hetzij in de akten van bedrijfsvergunning of wegenistoelating, voorziene bepalingen.

(2) Wanneer het belang der landsverdediging zulks vereischt, heeft de regeering het recht de schikkingen of het plan eener inrichting te wijzigen alsmede de werken daarmede in verband. De kosten der werken vallen ten laste der onderneming die de inrichting heeft aangelegd.

(3) De Staat, de provinciën en de gemeenten hebben, in alle geval, het recht de schikkingen of het plan eener inrichting naderhand te laten wijzigen, alsmede de werken daarmede in verband. Indien de wijzigingen noodzakelijk zijn, hetzij om reden van openbare veiligheid, hetzij om de schoonheid van een landschap te vrijwaren, hetzij in het belang van de wegen, waterlopen, kanalen of van een openbaren dienst, hetzij ingevolge wijzigingen door de belendende eigenaars toegebracht aan den toegang der eigendommen langs de gevolgde wegen, dan vallen de kosten der werken ten laste van de onderneming die de geleiding heeft aangelegd : in de overige gevallen, komen zij ten bezware van de overheid die de wijzigingen gelast. Deze laatste mag een voorafgaand bestek vragen en, in geval van oneenigheid, zelf tot de uitvoering der werken overgaan.

(4) De gemeenten en vereenigingen van gemeenten zijn tot geen bestuurlijke formaliteit gehouden om de electricische geleidingen op haar grondgebied aan te leggen of te onderhouden.

Niet vernietigd door het Grondwettelijk Hof, 21.01.2016, [nr. 8/2016](#) onder volgend voorbehoud:

“B.37.2. Volgens artikel 9 van de wet van 10 maart 1925 worden de wegenistoelatingen « onderworpen aan de voorwaarden die de bevoegde overheid, bij de verlening of later, nuttig acht ». Volgens artikel 13 kunnen de daarin vermelde overheden en de houders van wegenistoelatingen alle werken uitvoeren voor de aanleg en het onderhoud van elektriciteitslijnen en de installaties voor het transport van elektriciteit, « mits zich te gedragen naar de wetten en de verordeningen, alsmede naar de inzonderheid met dit doel, hetzij in bestuursbeslissingen, hetzij in de akten van bedrijfsvergunning of wegenistoelating, voorziene bepalingen ».

B.37.3. Ingevolge de wetten tot de hervorming der instellingen dienen die voorwaarden zo te worden geïnterpreteerd dat ermee rekening moet worden gehouden dat het openbaar domein ook wordt

beheerd door andere overheden dan de federale, inzonderheid door de gewesten, op grond van artikel 6, § 1, X, eerste lid, 1° tot 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980." te weten:

“1° de wegen en hun aanhorigheden;

2° de waterwegen en hun aanhorigheden;

2°bis het juridisch stelsel van de land- en waterwegenis, welke ook de beheerder ervan zij, met uitzondering van de spoorwegen beheerd door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

3° de havens en hun aanhorigheden;

4° de zeekering;

5° de dijken;”

Art. 14. (1) De Staat, de provinciën en de gemeenten, alsmede de vergunninghouders, in de mate waarin zij door de vergunningsakte daartoe zijn gemachtigd, hebben het recht :

1° Op blijvende wijze steunen en ankers aan te brengen voor bovengrondsche elektrische energiegeleidingen, aan de buitenzijde van de muren en gevels die uitgeven op den openbaren weg; dit recht mag slechts worden uitgeoefend onder de voorwaarden bepaald bij de algemeene verordeningen voorzien bij artikel 21;

2° De elektrische energiegeleidingen boven de private eigendommen laten doorgaan zonder vasthechting noch aanraking, onder dezelfde voorwaarden als die vermeld in bovenstaand 1°;

3° De boomtakken af te hakken, bomen te vellen en wortelen te rooien die dicht bij de bovengrondsche of ondergrondse elektrische energiegeleidingen hangen en die kortsluitingen of schade aan de geleiding zouden kunnen veroorzaken.

(2) Behoudens de dringende gevallen, wordt het recht te hakken, te vellen of te rooien, zoals voorzien in de bepaling onder 3° echter afhankelijk gesteld, hetzij van de weigering van den eigenaar de werken uit te voeren, hetzij van het feit dat bedoelde eigenaar gedurende een maand het desbetreffend verzoek zonder gevolg heeft gelaten.

Art. 15. (1) De Koning bepaalt de modaliteiten volgens dewelke, het aanleggen van elektrische lijnen van het elektrisch transportnetwerk en alle aansluitingen hierop boven of onder private onbebouwde gronden, die niet door muren of dergelijke omheiningen zijn afgesloten van openbaar nut kan worden verklaard.

(2) Door deze verklaring bekomt de belanghebbende onderneming het recht bedoelde lijnen aan te leggen boven of onder deze gronden voor het toezicht daarop te zorgen en de onderhouds- en herstellingswerken uit te voeren, dit alles onder de bij bedoeld besluit bepaalde voorwaarden.

(3) De Koning mag, onder dezelfde voorwaarden, den houder eener wegenistoelating machtigen de bij artikel 14 bepaalde rechten uit te oefenen.

Art. 16. (1) Vooraleer de rechten krachtens de artikelen 14 en 15 verleend uit te oefenen, onderwerpt de belanghebbende onderneming het plan der plaats en de bijzonderheden van den aanleg der geleidingen aan de goedkeuring der overheid van wie de openbare weg afhangt.

(2) Deze overheid beslist binnen drie maand te rekenen van den datum waarop het plan werd ingezonden, en zij geeft de belanghebbende onderneming kennis van haar beslissing. Na dezen termijn kan de onderneming haar aanvraag zenden naar de door de Koning aangeduide instantie die beslist.

(3) De werken mogen slechts aanvangen na rechtstreeksche kennisgeving aan de belanghebbende eigenaars en huurders.

(4) De uitvoering der werken heeft geen onteigening voor gevolg. Het plaatsen van draagijzers op muren of gevels kan den eigenaar niet hinderen in zijn recht van afbreken, herstellen of ophoogen. De ondergrondse lijnen en de steunen geplaatst in een open onbebouwden grond dienen, op verzoek van den eigenaar, te worden weggenomen, indien deze zijn recht van omheinen of bouwen uitoefent; de kosten van het wegnemen dezer lijnen en steunen vallen ten laste van wie hen heeft aangebracht. Maar de eigenaar dient ten minste zes maand

vóór het aanvangen der afbraak-, herstellings-, ophoogings-, omheining- en bouwwerken, het betrokken bestuur, den houder van een bedrijfs- of van een wegenistoelating te verwittigen.

Art. 17. [vergoeding aan privé-eigenaars] De belanghebbende ondernemingen vergoeden de eigenaars en de huurders voor het nadeel dat uit de toepassing der artikelen 14 en 15 mocht voortspuiten, volgens schatting bij minnelijke schikking of door den bevoegden rechter. Bedoelde vergoedingen mogen worden verleend onder den vorm van een jaarlijksch huurgeld vooraf betaalbaar.

Art. 18. De vergoedingen voor schade wegens aanleg of exploitatie van een electriciteitsvoorziening vallen geheel ten laste van het betrokken bedrijf, dat aansprakelijk blijft voor al de voor derde personen schadelijke gevolgen.

Art. 19. Indien eene nieuwe lijn voor het vervoer van electricische energie geheel of gedeeltelijk den weg eener reeds aangelegde lijn moet volgen, dan mag de overheid, die bevoegd is de nieuwe geleiding toe te laten, in overleg met die welke de aangelegde lijn heeft toegelaten, mits goedkeuring vanwege de regeering, het gemeenschappelijk gebruik voorschrijven, hetzij van dezelfde steunen voor de bovengrondsche geleidingen, hetzij van dezelfde ondergrondsche geleidingskanalen, alle rechten voorbehouden.

Art. 20. (1) Van hen die electricische lijnen, waarvan de geleidingen den openbaren weg benutten, in bedrijf hebben, alsmede van de ondernemingen van vervoer en van bezorging van electricische energie waarvan de geleidingen den openbaren weg niet benutten, maar die op minder dan 10 meter horizontalen afstand liggen van een lijn die blijvend is bestemd voor de telecommunicaties, mogen de beheeren der Staatstelegrafen en -telefonen en der Staatsspoorwegen of de maatschappijen der vergunde spoorwegen of het Departement van Landsverdediging vorderen dat zij de noodige maatregelen doen nemen om te voorkomen of te doen ophouden elke stoornis nadeelig voor telegrafische, telefonische of seinoverbrengingen, binnen de straal van beïnvloeding der electricische energiegeleidingen.

(2) Deze maatregelen moeten worden bestudeerd met het oog op een maximum-veiligheid met een minimum-onkosten; dit belet echter niet dat, bij voorkomend geval, wijzigingen mogen worden toegebracht aan de lijnen voor telecommunicatie.

(3) De personen, die deze lijnen voor het vervoer van electricische energie in bedrijf nemen, zijn gehouden onmiddellijk gevolg te geven aan elke vordering om elke stoornis of nadeeligen invloed dadelijk te doen ophouden. Bij gebreke daarvan worden de noodig geachte maatregelen, met inbegrip van het verplaatsen of wijzigen van toegelaten inrichtingen voor het overbrengen van electricische energie, door de betrokken diensten gelast op kosten en risico van de hoogerbedoelde personen.

5.2 Wet 17.01.1938 tot regeling van het gebruik door de openbare besturen, de verenigingen van gemeenten en de concessiehouders van openbare diensten of van diensten van openbaar nut, van de openbare domeinen van de Staat, van de provinciën en van de gemeenten, voor het aanleggen en het onderhouden van leidingen en inzonderheid van gas en waterleidingen, B.S., 06.02.1938

[Inforum 27492](#)

[Enig art.] (1) Onverminderd de bepalingen van artikel 13 der wet van 10 Maart 1925 op de electriciteitsvoorziening, hebben de Staat, de provinciën, de gemeenten, de vereenigingen van gemeenten en de concessiehouders van openbare diensten of van diensten van openbaar nut, het recht om, op hun kosten, op of onder de pleinen, wegen, straten, paden, waterlopen en vaarten, die deel uitmaken van het openbaar domein van de provinciën en de gemeenten, alle werken te laten uitvoeren welke voor het aanleggen en het onderhouden van de leidingen, inzonderheid van de gas- en waterleidingen, noodig zijn, op voorwaarde zich te gedragen naar de wetten en reglementen, zoomede naar de bepalingen welke bijzonder daarvoor, hetzij in de administratieve beslissingen, hetzij in de concessie-akten voorzien zijn.

- (2) Er wordt niets geïnnoveerd inzake het openbaar domein van den Staat, voor welks benutting de voorafgaande instemming van den Minister van Openbare Werken en Werkverschaffing vereischt is.
- (3) Het werk moet uitgevoerd worden onder eerbiediging van het gebruik waartoe het openbaar domein dient; het geeft geen aanleiding tot buitenbezitstelling.
- (4) Het bij alinea 1 bepaald recht mag evenwel slechts uitgeoefend worden met de toelating van het openbaar bestuur, waarvan het domein gebezigd wordt.
- (5) Moest het provinciaal of gemeentelijk gezag deze toelating aan een van voornoemde aanvragers weigeren, dan beslist de Koning.
- (6) Wanneer het belang van 's Lands verdediging het vereischt, heeft de regeering het recht de inrichting of het plan van een aanleg evenals de daarmede verband houdende werken te wijzigen. De kosten der werken zijn ten laste van de aanneming die den aanleg heeft gedaan.
- (7) De Staat, de provinciën en de gemeenten hebben in alle geval het recht om de inrichting of het plan van een aanleg evenals de daarmede verband houdende werken later op hun onderscheidenlijk domein te doen wijzigen. Worden wijzigingen opgelegd hetzij om reden van de openbare veiligheid of tot behoud van natuurschoon, hetzij in het belang van de wegen, waterlopen, vaarten of van een openbaren dienst, hetzij als gevolg van veranderingen welke de aangelanden aan de toegangen tot de eigendommen langsheen de gebezigde wegen hebben toegebracht, dan zijn de kosten der werken ten laste van de aanneming, die den aanleg heeft gedaan; in de andere gevallen komen ze ten laste van de overheid die de wijzigingen oplegt. Deze overheid mag vooraf een kostenbegroting eischen en, bij oneenigheid, zelf tot de uitvoering der werken overgaan.

5.3 Wet 12.04.1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (“Gaswet”)

[Inforum 27510](#)

<p>Oorspronkelijke, nu nog geldende versie</p>	<p>Versie na wijziging door Wet 08.05.2014 houdende diverse bepalingen inzake energie, B.S., 04.06.2014, Inforum 284135 Inwerkingtreding nog te bepalen per K.B. (art. 51 wet 08.05.2014) Gedeeltelijk vernietigd door Grondwettelijk Hof, 21.01.2016, nr. 8/2016</p>
<p>Hoofdstuk IV. Rechten en verplichtingen van de houder van een vervoersvergunning en van de beheerders</p> <p>Afdeling I. Vervoersvergunning</p> <p>Art. 9. [rechten op het openbaar domein]</p> <p>(1) De houder van een vervoersvergunning heeft het recht alle werken uit te voeren, onder, op of boven het openbaar domein, die nodig zijn voor de oprichting, de werking en het onderhoud in goede staat van de gasvervoerinstallaties. Deze werken moeten worden uitgevoerd overeenkomstig de voorwaarden die in de vervoersvergunning zijn vermeld, en met inachtneming van alle ter zake geldende wets- en verordeningsbepalingen.</p>	
<p>(2) Wanneer 's lands belang het vereist, heeft de Koning het recht de ligging of het tracé van de gasvervoerinstallatie en de desbetreffende werken te doen wijzigen. De kosten van deze wijzigingen komen ten laste van degene die de gasvervoerinstallatie exploiteert.</p> <p>(3) Ditzelfde recht bezitten ook de Staat, de provincie en de gemeente ten aanzien van de</p>	<p>[(2) Wanneer een beheerder van het openbaar domein een probleem vaststelt van verenigbaarheid van een vervoerinstallatie die is geplaatst op het openbaar domein en een project van algemeen belang, stuurt hij in de voorstudiefase een kennisgeving, die met redenen omkleed het probleem van verenigbaarheid beschrijft, naar de houder van de vervoersvergunning, en bezorgt hij een</p>

gasvervoerinstallaties op hun openbaar domein opgericht. De aldus verrichte wijzigingen geschieden op kosten van degene die de gasvervoerinstallatie exploiteert, indien zij zijn opgelegd hetzij terwille van de openbare veiligheid, hetzij terwille van de vrijwaring van het landschapsschoon, hetzij in het belang van een openbare dienst of van de waterlopen, kanalen en openbare wegen, hetzij wegens verandering in de toegangen tot de eigendommen gelegen langs de openbare weg. In de andere gevallen komen de kosten ten laste van de Staat, de provincie of de gemeente; deze laatste kunnen dan een voorafgaande prijsberekening vragen; als er onenigheid is over de prijs van de uit te voeren werken, kunnen zij ze zelf uitvoeren.

kopie van deze kennisgeving aan de Algemene Directie Energie.

(3) Binnen de 15 dagen na ontvangst van die kennisgeving, wordt een overleg gestart tussen de beheerder van het openbaar domein, de houder van de vervoervergunning en, in voorkomend geval, het Bestuur Energie.

(4) Dit overleg duurt minimaal 60 dagen en maximaal 120 dagen.

(5) Het overleg behandelt op zijn minst het principe, de modaliteiten en het tijdschema voor de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn om bedoelde verenigbaarheid te verzekeren, rekening houdend met de belangen van de betrokken partijen.

(6) Indien het overleg leidt tot een akkoord, worden de daar voorziene maatregelen uitgevoerd en behoudens andersluidende overeenkomst worden de kosten voor de wijziging van het tracé vastgelegd in overeenstemming met het achtste tot twaalfde lid indien maatregelen worden opgelegd.

(7) Bij gebrek aan akkoord op het einde van het overleg, en zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheid van de minister om de vervoervergunning te wijzigen, kan de betrokken beheerder van het openbaar domein maatregelen opleggen die betrekking hebben op ofwel de uitvoering van de werken voor het behoud van de installatie (met inbegrip van de bescherming ervan), ofwel de wijziging van de ligging of het tracé van de vervoerinstallatie. De uitvoeringsmodaliteiten van voormelde maatregelen moeten in gemeen overleg met de betrokken houder van de vervoervergunning worden vastgelegd.

~~(8) Indien de kennisgeving bedoeld in het tweede lid door de houder van de vervoervergunning wordt ontvangen minder dan tien jaar na de ingebruikstelling van de vervoerinstallatie, vallen de kosten voor het behoud van de vervoerinstallatie of de kosten voor de wijziging van de ligging of het tracé van de vervoerinstallatie(*) ten laste van de beheerder van het openbaar domein [en]¹ ten laste van de houder van de vervoervergunning, volgens een verdeling die~~

¹ Toegevoegd vergeleken met franstalige versie: "... est pris en charge par le gestionnaire du domaine public et par le titulaire de l'autorisation de transport."

wordt uitgedrukt in een percentage, rekening houdend met de anciënniteit van de installatie, en zonder dat het deel van de beheerder van het openbaar domein in verhouding tot het deel van de houder van de vervoervergunning kleiner kan zijn dan de verdeling bepaald in het volgende lid.

(9) In de overige gevallen worden die kosten proportioneel en redelijk verdeeld tussen de beheerder van het openbaar domein en de houder van de vervoervergunning.

(10) Kosten die geen betrekking hebben op de kosten van de maatregelen voor het behoud van de vervoerinstallatie en de kosten van de wijziging van de inplanting of het tracé van de installatie(*) en die door de houder van de vervoervergunning of de beheerder van het openbaar domein gedragen worden, blijven te hunnen laste, zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om deze kosten op basis van het gemeen recht te recupereren.

(11) De beheerder van het openbaar domein die de maatregelen oplegt kan een voorlopige schatting eisen van de kosten die te zijnen laste vallen.

(12) De Koning bepaalt de modaliteiten van uitvoering van dit artikel, met name voor wat betreft het overleg beoogd in het derde tot het zevende lid en de verdeling van de kosten beoogd in het achtste tot het elfde lid.]

Alinea's 8 t.e.m. 11 vernietigd door Grondwettelijk Hof, 21.01.2016, [nr. 8/2016](#) "in zoverre zij van toepassing zijn op het openbaar domein bedoeld in artikel 6, § 1, X, eerste lid, 1° tot 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen", te weten:

- 1° de wegen en hun aanhorigheden;
- 2° de waterwegen en hun aanhorigheden;
- 2°bis het juridisch stelsel van de land- en waterwegen, welke ook de beheerder ervan zij, met uitzondering van de spoorwegen beheerd door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
- 3° de havens en hun aanhorigheden;
- 4° de zeewering;
- 5° de dijken;"

(*) Gedefinieerd in art. 1, zoals gewijzigd door art. 19, 6°-9° wet 08.05.2014:

47° "kosten voor maatregelen betreffende het behoud van de vervoerinstallatie" : de kosten voor maatregelen betreffende de vervoerinstallatie, die noodzakelijk zijn om het

	<p>behoud of de bescherming ervan te verzekeren, zonder dat de ligging of het tracé van die vervoerinstallatie wordt gewijzigd;</p> <p>48° "kosten voor de wijziging van de ligging of het tracé van de vervoerinstallatie" : de voorbereidende kosten, de materiaalkost van de vervoerinstallatie en de kosten die verband houden met de uitvoering;</p> <p>49° "voorbereidende kosten" : de kosten die noodzakelijk zijn alvorens de wijziging van de ligging of het tracé van een vervoerinstallatie kan worden aangevat, in het bijzonder de kosten voor de studie en het ontwerp van een nieuwe ligging of van een nieuw tracé van de vervoerinstallatie alsook die van een nieuwe infrastructuur, de kosten die verband houden met de procedure voor de wijziging van de vervoervergunning, alsook de eventuele kosten voor de verwerving van rechten op de terreinen waarop de nieuwe ligging of het nieuwe tracé betrekking heeft;"</p> <p>49° bis "de materiaalkost van de vervoerinstallatie" : de kost van de onderdelen van de vervoerleiding en het directe toebehoren (onder meer pompen en afsluiters) die moeten vervangen of toegevoegd worden naar aanleiding van de wijziging van de ligging of het tracé van een vervoerinstallatie die buiten werking is gesteld alsook van de reactivatie van de vervoerinstallatie, de ontmantelingskosten alsook de test- en controlekosten van de installatie;</p> <p>49° ter "kosten die verband houden met de uitvoering" : de kost voor het uitvoeren van de werken tot wijziging van de ligging of het tracé van een vervoerinstallatie, de kost van de aanvullende werken (onder meer de tijdelijke maatregelen m.b.t. de omlegging van de vervoerinstallatie), de materiaalkost andere dan de kost van de vervoerinstallatie, de kosten voor de buitengebruikstelling en het opnieuw in gebruik stellen van de vervoerinstallatie, de kosten voor de ontmanteling, alsook de kosten met betrekking tot de testen en het toezicht van de vervoerinstallatie;</p>
<p>Art. 10. (1) Na onderzoek kan de Koning van openbaar nut verklaren het oprichten van een gasvervoerinstallatie onder, op of boven private gronden die niet bebouwd zijn en die niet omsloten zijn met een muur of met een omheining die overeenkomt met de bouw- of stedenbouwverordeningen.</p> <p>(2) Deze verklaring van openbaar nut verleent aan de houder van een vervoervergunning, ten voordele van wie zij wordt gedaan, het recht</p>	<p>Art. 10. (1) Na onderzoek kan de Koning van openbaar nut verklaren het oprichten van een gasvervoerinstallatie onder, op of boven [het geheel of een deel van de private niet bebouwde gronden en die niet volledig omsloten zijn met een ondoordringbare muur of omheining].</p> <p>(2) Deze verklaring van openbaar nut verleent aan de houder van een vervoervergunning, ten voordele van wie zij wordt gedaan, het recht</p>

<p>gasvervoerinstallaties op te richten onder, op of boven deze private gronden, het toezicht op deze installaties te houden en de werken uit te voeren die nodig zijn voor de werking en het onderhoud ervan, onder de voorwaarden welke in die verklaring zijn genoemd.</p> <p>(3) Met de uitvoering van de werken mag eerst een aanvang worden gemaakt twee maanden nadat de belanghebbende eigenaars en huurders op de hoogte zijn gebracht bij ter post aangetekend schrijven.</p>	<p>gasvervoerinstallaties op te richten onder, op of boven deze private gronden, het toezicht op deze installaties te houden en de werken uit te voeren die nodig zijn voor de werking en het onderhoud ervan, onder de voorwaarden welke in die verklaring zijn genoemd.</p> <p>(3) [Met de uitvoering van de werken van aanleg van de vervoerinstallatie mag slechts een aanvang worden genomen] twee maanden nadat de belanghebbende eigenaars en huurders op de hoogte zijn gebracht bij ter post aangetekend schrijven.</p>
<p>Art. 11. (1) Het gebruik waartoe het openbaar of het privaats domein dat gedeeltelijk wordt bezet, is bestemd, moet worden geëerbiedigd. Deze bezetting brengt generlei bezitsberoving mee, maar vormt een wettelijke erfdiensbaarheid van openbaar nut die elke daad verbiedt welke de gasvervoerinstallatie of de exploitatie ervan kan schaden.</p> <p>(2) De eigenaar van het private erf dat met deze erfdiensbaarheid is bezwaard, kan binnen de termijn door de Koning bepaald, aan de Minister tot wiens bevoegdheid de energie behoort, laten weten dat hij aan de gerechtigde op de erfdiensbaarheid vraagt het bezette terrein aan te kopen.</p> <p>(3) Wanneer tussen de eigenaar van het bezwaarde erf en de houder van een vervoervergunning geen overeenstemming wordt bereikt voor een verkoop in der minne, is het hiernavolgende artikel 14 van toepassing.</p>	<p>Art. 11. [Het gebruik waartoe het openbaar domein of privéterreinen die gedeeltelijk worden bezet, is bestemd, moet worden geëerbiedigd.] Deze bezetting brengt generlei bezitsberoving mee, maar vormt een wettelijke erfdiensbaarheid van openbaar nut die elke daad verbiedt welke de gasvervoerinstallatie of de exploitatie ervan kan schaden.</p> <p>Art. 12. [(1) De eigenaar van het private erf dat met de erfdiensbaarheid zoals voorzien in artikel 11 is bezwaard, kan binnen de termijn door de Koning bepaald, aan de minister laten weten dat hij aan de gerechtigde van die erfdiensbaarheid vraagt het bezette gedeelte van het terrein aan te kopen. (2) Wanneer tussen de eigenaar van het bezwaarde erf en de houder van een vervoervergunning geen overeenstemming wordt bereikt over een verkoop in der minne, is het hiernavolgende artikel 14 van toepassing.</p>
<p>Art. 12. (1) <u>De gasvervoerinstallaties moeten worden verplaatst of, zo nodig, weggenomen op verzoek van de eigenaar van het bezwaarde erf of van degene die het recht heeft om er bouwwerken op uit te voeren of om het te omsluiten met een muur of met een omheining die overeenkomt met de bouw- of stedenbouwverordeningen, indien zij dit recht willen uitoefenen.</u></p> <p>(2) Indien de betrokkenen dit recht uitoefenen zonder de verplaatsing of het wegnemen van de gasvervoerinstallaties te eisen, behoudt de gerechtigde op de erfdiensbaarheid het recht om het toezicht op deze installaties uit te oefenen en om de werken uit te voeren die</p>	<p>(3) <u>De vervoerinstallaties moeten worden verplaatst of, zo nodig, weggenomen op verzoek van de eigenaar van het bezwaarde erf of van degene die het recht heeft om er bouwwerken op uit te voeren of om het te omsluiten met een ondoordringbare muur of omheining.</u></p> <p>(4) Indien de betrokkenen waarvan sprake in het derde lid dit recht uitoefenen zonder de verplaatsing of het wegnemen van de vervoerinstallaties te eisen, behoudt de gerechtigde op de erfdiensbaarheid het recht om het toezicht op deze installaties uit te</p>

<p>nodig zijn voor hun werking, hun onderhoud en hun herstelling.</p> <p>(3) <u>De kosten veroorzaakt door het verplaatsen of wegnemen van de gasvervoerinstallaties komen ten laste van de gerechtigde op de erfdienstbaarheid; de in het eerste lid vermelde personen moeten echter ten minste zes maanden vooruit schriftelijk waarschuwen eer zij de voorgenomen werken beginnen uit te voeren.</u></p>	<p>oefenen en om de werken uit te voeren die nodig zijn voor hun werking, hun onderhoud en hun herstelling.</p> <p>(5) <u>De kosten veroorzaakt door het verplaatsen of wegnemen van de vervoerinstallaties komen ten laste van de gerechtigde op de erfdienstbaarheid; echter, de in het derde lid vermelde personen moeten minstens zes maanden voor zij de voorgenomen werken aanvangen, de gerechtigde op de erfdienstbaarheid hiervan schriftelijk verwittigen.]</u></p>
<p>Art. 13. [vergoeding aan privé-eigenaar]</p> <p>(1) De gerechtigde op de erfdienstbaarheid, bepaald in artikel 11, is verplicht een vergoeding te betalen aan de eigenaar van het erf dat met deze erfdienstbaarheid bezwaard is of aan hen die de werkelijke rechten bezitten welke aan dit erf verbonden zijn.</p> <p>(2) Deze vergoeding kan ineens uitbetaald worden, en geldt dan als een forfaitaire vergoeding; zij kan ook worden uitbetaald in de vorm van een jaarlijkse vooruit te betalen uitkering.</p> <p>(3) De houder van een vervoervergunning moet bovendien de schade vergoeden die berokkend wordt door de werken welke hij uitvoert voor de oprichting of gedurende de exploitatie van zijn gasvervoerinstallaties, alsook de schade aan derden berokkend, hetzij uit hoofde van de werken, hetzij door de benutting van het erf dat met de erfdienstbaarheid bezwaard is; de vergoedingen voor de berokkende schade komen volledig ten laste van deze houder; zij zijn verschuldigd aan de personen aan wie de schade berokkend wordt; hun bedrag wordt vastgesteld hetzij in der minne, hetzij door de rechtbanken.</p>	<p>Art. 13. [...] (opgeheven)</p>
<p>Art. 14. De houder van een vervoervergunning, ten voordele van wie een koninklijk besluit van verklaring van openbaar nut is vastgesteld, kan, wanneer hij het vraagt en binnen de perken van dit laatste besluit door de Koning worden gemachtigd in naam van de Staat maar op eigen kosten de nodige onteigeningen te verrichten. De spoedprocedure bepaald in artikel 5 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemene nutte en de concessies voor de bouw van de autosnelwegen is van toepassing op deze onteigeningen.</p> <p>Art. 15. (1) De houder van een vervoervergunning is verplicht zonder verwijl gevolg te geven aan elk met redenen omkleed verzoek van de bevoegde overheid om binnen de termijn van achtenveertig uur een einde te maken aan de stoornissen of schadelijke gevolgen die uit zijn gasvervoerexploitatie voortvloeien.</p> <p>(2) Wanneer aan deze stoornissen of schadelijke gevolgen geen einde is gemaakt binnen de gestelde termijn, neemt de Minister tot wiens bevoegdheid de energie behoort zelf de nodige</p>	

maatregelen; zo nodig, geeft hij bevel tot wijziging of tot verplaatsing van de gasvervoerinstallaties. De bevelen van de Minister worden uitgevoerd op kosten en risico van de betrokken vervoeronderneming.

(3) De houder van een vervoersvergunning met betrekking tot andere producten dan aardgas dient zijn vervoerinstallaties te onderhouden en te ontwikkelen tegen economisch aanvaardbare voorwaarden en met eerbiediging van het leefmilieu.

5.4 Wet 21.03.1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven (“Belgacom-wet”)

[Inforum 13570](#)

Titel III. De telecommunicatie.

Hoofdstuk IX. Kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen.

Art. 97. § 1. (1) Onder de voorwaarden bepaald in dit hoofdstuk, is elke operator van een openbaar telecommunicatienet gemachtigd om, mits eerbiediging van hun bestemming en de wettelijke en reglementaire bepalingen die hun gebruik regelen, het openbaar domein en de eigendommen te gebruiken om kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen aan te leggen en alle nodige werken hieraan uit te voeren.

(2) Tot deze werken behoren die welke nodig zijn voor de instandhouding, de wijziging, de herstelling, de opruiming en de controle op de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen.

§ 2. De aangelegde kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen blijven eigendom van de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet.

Art. 98. [op openbaar domein]

§ 1. (1) Vooraleer kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen aan te leggen op het openbaar domein, onderwerpt elke operator van een openbaar telecommunicatienet het plan van de plaats van aanleg en de bijzonderheden ervan aan de goedkeuring van de overheid van wie het openbaar domein afhangt.

(2) Deze overheid beslist binnen twee maanden vanaf de dag waarop het plan werd ingediend en zij geeft de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet kennis van haar beslissing. Na het verstrijken van die termijn geldt het stilzwijgen van de overheid als goedkeuring.

(3) In geval van blijvende onenigheid wordt beslist bij koninklijk besluit.

§ 2. (1) De overheid mag voor dat gebruiksrecht de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet geen belasting, taks, cijns, retributie of vergoeding, van welke aard ook, opleggen.

(2) Bovendien bezit elke operator van een openbaar telecommunicatienet een kosteloos doorgangsrecht voor de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen in de openbare of particuliere bouwwerken, die in het openbaar domein worden aangebracht.

§ 3. (1) De overheid heeft het recht om de inrichting of het plan van aanleg van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen te doen wijzigen naar aanleiding van werken die zij wenst uit te voeren aan het openbaar domein dat zij beheert. Zij behoort de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet hiervan bij ter post aangetekende brief kennis te geven ten minste twee maanden vóór de uitvoering van de werken wordt aangevat. De kosten wegens wijziging van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen zijn ten laste van de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet.

(2) Wanneer die werken aan het openbaar domein niet worden uitgevoerd of wanneer de overheid de wijziging van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen heeft aangevraagd ten gunste van een andere persoon, kan de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet de kosten van de wijziging ten laste van de overheid leggen.

Art. 99. [op particulier domein]

§ 1. Elke operator van een openbaar telecommunicatienet heeft het recht kosteloos, voor de aanleg van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen, op blijvende wijze steun te nemen op muren en gevels, die uitgeven op de openbare weg, gebruik te maken van open en onbebouwde gronden of eigendommen zonder aanhechting of aanraking te overspannen of te overschrijden.

§ 2. (1) Indien een operator van een openbaar telecommunicatienet het voornemen heeft kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen aan te leggen, op te ruimen of hieraan werken uit te voeren, streeft zij naar overeenstemming met degene op wiens eigendom steun wordt genomen of wiens eigendom wordt overspannen of overschreden, over de plaats en de wijze van uitvoering van de werken.

(2) Bij gebreke aan overeenstemming geeft de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet aan degene op wiens eigendom steun wordt genomen of wiens eigendom wordt overspannen of overschreden bij een ter post aangetekend schrijven een duidelijke omschrijving van de voorgenomen plaats en de wijze van uitvoering van de werken. Binnen de acht vrije dagen na de ontvangst van dit schrijven kan degene op wiens eigendom steun wordt genomen of wiens eigendom wordt overspannen of overschreden, een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij het Instituut. De indiening van het bezwaarschrift schorst de uitvoering van het voornemen. Het Instituut hoort beide partijen en neemt een gemotiveerde beslissing binnen de termijn van één maand na de ontvangst van het bezwaarschrift.

§ 3. (1) De uitvoering van deze werken heeft geen buitenbezitstelling tot gevolg.

(2) De eigenaar of de rechthebbende op wie de gedoogplicht rust, behoudt het recht om alle werken aan het privé-eigendom uit te voeren, onder voorbehoud geen maatregelen te nemen, die alleen een wijziging of verplaatsing van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen tot doel zouden hebben.

(3) Hij dient ten minste twee maanden vóór het aanvangen van de werken, die een wijziging of verplaatsing van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen tot gevolg hebben, elke betrokken operator van een openbaar telecommunicatienet hiervan bij ter post aangetekende brief te verwittigen.

(4) De kosten wegens wijziging of verplaatsing van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen zijn ten laste van elke betrokken operator van een openbaar telecommunicatienet.

(5) Wanneer, behoudens een geval van overmacht, de voorgenomen werken niet binnen één jaar vanaf de dag van de verwittiging zijn aangevangen, kan elke betrokken operator van een openbaar telecommunicatienet de kosten die veroorzaakt zijn door de wijziging van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen, ten laste leggen van de eigenaar of de rechthebbende en de oorspronkelijke toestand eveneens op zijn kosten herstellen, voor zover dit nodig blijkt.

Art. 100. [aansluitingen]

De aanleg en de uitvoering van alle andere werken aan de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen in, tegen en op gebouwen en in en op gronden die daarbij behoren, ten behoeve van de aansluitingen op de infrastructuur in die gebouwen, moeten worden gedoogd door de eigenaar en de rechthebbende, tenzij ze bereid zijn de meerkosten van een tegenvoorstel te dragen.

Art. 101. [takken en wortels]

§ 1. (1) Wanneer takken of wortels redelijkerwijze hinderlijk zijn voor de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen, moet de eigenaar of de rechthebbende ze, op verzoek van de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet, inkorten.

(2) Indien de eigenaar of de rechthebbende het verzoek gedurende één maand zonder gevolg heeft gelaten, mag de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet zelf overgaan tot het inkorten.

§ 2. De kosten van het inkorten zijn ten laste van :

1° de eigenaar of de rechthebbende, wanneer de bomen of beplantingen zich op zijn privé-eigendom bevinden en hun takken of wortels hinderlijk zijn voor kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen :

- a) die zich in of boven het openbaar domein bevinden;
 - b) die zich in of boven zijn privé-eigendom bevinden en die dienstig zijn voor zijn aansluiting;
- 2° de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet, in de overige gevallen.

Art. 102. [relatie met andere nutsleidingen]

(1) Wanneer de aanwezigheid van een water-, gas-, elektriciteits-, radio- of teledistributie-, telecommunicatie- of enige andere inrichting van openbaar nut de uitvoering van werkzaamheden aan de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen belemmert, neemt elke operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet de kosten ten laste die veroorzaakt worden door de wijziging, op haar aanvraag, van de inrichting van openbaar nut. Voormelde wijziging wordt uitsluitend uitgevoerd door de beheerder van de betrokken inrichting van openbaar nut of de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet, ieder voor zijn inrichting.

(2) Behoudens de toepassing van de artikelen 98, § 3, en 99, § 3, neemt de beheerder van een in het eerste lid bedoelde inrichting van openbaar nut de kosten ten laste die veroorzaakt worden door de wijziging, op zijn aanvraag, van de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen waarvan de aanwezigheid de uitvoering van werken aan zijn inrichting belemmert. Voormelde wijziging wordt uitsluitend uitgevoerd door de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet of door de beheerder van de inrichting van openbaar nut bedoeld in het eerste lid.

(3) De in het eerste en tweede lid bedoelde wijzigingen mogen slechts in geval van volstrekte noodzakelijkheid worden gevorderd.

(4) Van de bepalingen bedoeld in het eerste en tweede lid kan bij onderlinge overeenkomst tussen elke operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet en de beheerder van de inrichting van openbaar nut worden afgeweken.

(5) Wanneer in andere gevallen dan die welke bedoeld zijn in het tweede lid en in de artikelen 98, § 3, en 99, § 3, een persoon verzoekt kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen te wijzigen, kan de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet die wijziging uitvoeren indien het normaal gebruik van de openbare telecommunicatie niet wordt gestoord en de verzoeker de kosten ten laste neemt.

Art. 103. [herstel in oorspronkelijke staat]

§ 1. (1) Wanneer een operator van een openbaar telecommunicatienet de werken bedoeld in de artikelen 97 tot en met 102 uitvoert, is hij ertoe gehouden het goed te herstellen in zijn oorspronkelijke staat binnen een redelijke termijn, naargelang van het geval, hetzij door eigen toedoen, hetzij door toedoen van een derde.

(2) Van de bepalingen van het eerste lid kan bij overeenkomst tussen de operator van het betrokken openbaar telecommunicatienet en de eigenaar of de rechthebbende van het goed worden afgeweken.

§ 2. De bepalingen van § 1, eerste lid, zijn niet van toepassing met betrekking tot de schade die onvermijdelijk wordt aangericht aan een goed, wanneer een operator van een openbaar telecommunicatienet een werk uitvoert dat nodig is voor de aansluitingen van de eigenaar of de rechthebbende van dit goed.

Art. 104. [interferentie]

(1) De beheerder van elektrische of andere inrichtingen die zich boven, in, tegen of op openbaar domein of privé-eigendom bevinden en die, wegens hun nabijheid, hun fysieke of technische kenmerken of hun gebruiksomstandigheden, een nadelige invloed uitoefenen of kunnen uitoefenen op het openbare telecommunicatienet, op de personen die aan dat net

werken of op de gebruikers van dat net, moet op zijn kosten alle maatregelen nemen, die noodzakelijk zijn om deze nadelige invloed te vermijden.

(2) De beheerder van elektrische of andere inrichtingen die zich boven, in, tegen of op openbaar domein of privé-eigendom bevinden, moet, op specifiek verzoek van elke operator van een openbaar telecommunicatienet, op zijn kosten deze inrichtingen spanningloos maken of alle andere maatregelen nemen of laten nemen, die nodig zijn om werken aan het openbare telecommunicatienetwerk veilig te laten uitvoeren.

(3) De eigenaar of rechthebbende van een goed moet alle maatregelen nemen om, zonder hinder, de werken te laten uitvoeren aan de kabels, bovengrondse lijnen en bijhorende uitrustingen.

(Een gelijkaardige regeling stond reeds in de Wet 30.10.1930 tot samenordering der verschillende wetsbepalingen op de telegrafie en de telefonie met draad ("RTT-wet"). In art. 6 stond de regel voor het conflict wegenwerken versus RTT-leiding: de kosten voor het verleggen van de leidingen is niet voor wegeigenaar, wel voor de RTT. In art. 10 stonden de regels voor het conflict tussen werken aan nieuwe leiding versus al aanwezige leiding: de kosten voor het verleggen van de leidingen is niet voor de eigenaar van de al aanwezige leiding, wel voor hij die wijzigt. Dit geldt in beide richtingen: al. 1 wanneer de RTT-leiding de nieuwe is, al. 2 wanneer de RTT-leiding al aanwezig moet verlegd worden voor een andere nieuwe leiding.)

5.5 B.VI.Reg. 29.03.2002 betreffende het toekennen van vergunningen, het vaststellen en innen van retributies voor het privaat gebruik van het openbaar domein van de wegen, de waterwegen en hun aanhorigheden, de zeekeringen en de dijken

[Inforum 176974](#)

Deel I - Algemene bepalingen

Hoofdstuk I - Definities

Art. 1. In dit besluit wordt verstaan onder: (...)

7° leiding: elke buigbare of onbuigbare buis, pijp, goot, kanaal, kabel, geleider of tot één streng samengebundelde geleiders voor het vervoer of de verdeling van informatie, grondstoffen of energie;

8° [...]

9° vervoerleidingen: het geheel van leidingen en hun lokale installaties die gebruikt worden voor het vervoer van informatie, grondstoffen of energie van de productiecentra, schakel- en transmissiestations of opslagplaatsen naar de distributienetwerken, rechtstreekse eindverbruikers van grote capaciteiten, tussen centra, stations of opslagplaatsen onderling of naar het buitenland;

10° afvoerleidingen: het geheel van leidingen en openluchtgreppels, bestemd voor het opvangen en transporteren van hemelwater, afvalwater, het water van pompstations en zuiveringsinstallaties;

11° netwerk: geheel van leidingen en toebehoren nodig voor de uitbating of de werking van de aangelegde leidingen en lokale installaties;

12° lokale installaties: elke bijzondere plaatselijke voorziening nodig voor de werking of de uitbating van de aangelegde leiding of het netwerk.

Deel II - Bijzondere bepalingen

Hoofdstuk III - Leidingen en netwerken

Art. 26. § 1. Voor het gebruik van het domeingoed voor leidingen, netwerken en lokale installaties van algemeen en privaat belang is een vergunning vereist en is een retributie verschuldigd.

§ 2. (1) De retributie wordt berekend op basis van de ingenomen ruimte op, in of boven het domeingoed.

(2) De ingenomen ruimte wordt bepaald door de diepte, breedte en lengte van de ingenomen ruimte met elkaar te vermenigvuldigen. De diepte is de afstand tussen de onderkant van de laagst gelegen leiding of installatie, en de bovenkant van de hoogst gelegen installatie. De breedte is de afstand tussen de meest links en de meest rechts gelegen leiding of installatie. De lengte wordt uitgedrukt in meter. Zowel voor de diepte als voor de breedte wordt een minimum van 10 cm genomen.

(3) Beschermende mantelbuizen of wachtbuizen met of zonder kabel worden samen met de leiding als één geheel beschouwd en bepalen mee de ingenomen ruimte.

(4) Meerdere bovengrondse lijnen die op dezelfde steunen zijn aangebracht, worden aangerekend overeenkomstig het aantal leidingen.

(5) In afwijking van het eerste lid wordt de retributie voor lokale installaties berekend op basis van de ingenomen oppervlakte op het domeingoed.

§ 3. [...]

§ 4. (1) Het buiten gebruik stellen van een leiding, netwerk of lokale installatie heft de retributie niet op. Pas nadat de vergunninghouder ze effectief heeft laten verwijderen of nadat hij zich daartoe bereid heeft verklaard, maar om welbepaalde redenen de toestemming van de domeinbeheerder daartoe niet verkrijgt, is de retributie voor herziening vatbaar, na schriftelijke aanvraag.

(2) Tenzij de domeinbeheerder hem hiervan ontslaat, voert de vergunninghouder de verwijdering uit naar aanleiding van werkzaamheden door de domeinbeheerder of naar aanleiding van het aanleggen van nieuwe leidingen door de vergunninghouder zelf of een andere vergunninghouder.

§ 5. De retributies zijn bepaald in tarief C van de bijlage, gevoegd bij dit besluit.

Hoofdstuk IV - Afvoerleidingen

Art. 27. § 1. Er is een vergunning vereist voor:

1° afvoerleidingen, uitsluitend bestemd voor hemelwater;

2° afvoerleidingen voor huishoudelijk afvalwater of voor bedrijfsafvalwater of het mengsel van huishoudelijk afvalwater en/of bedrijfsafvalwater en/of afvloeiend hemelwater;

3° afvoerleidingen van pompstations in polders en wateringen, naar grachten en waterlopen;

4° afvoerleidingen onder jaagpaden die niet bij erfdiensbaarheid zijn gevestigd, in oevers en dijken.]

§ 2. [...]

§ 3. De retributies zijn bepaald in tarief C van de bijlage, gevoegd bij dit besluit.

Bijlage - Tarief van de variabele retributies

Tarief C - Leidingen, netwerken en lokale installaties

Vervoerleidingen, mantelbuizen, wachtbuizen en afvoerleidingen: 5 euro/m³ ingenomen ruimte met een minimum van 0,05 euro per lopende meter.

Lokale installaties: 2,5 euro/m² met een minimum van 2,5 euro/lokale installatie.

Bovengrondse leidingen op dezelfde steun aangebracht: 0,5 euro/m per leiding.

5.6 Decreet 27.03.2009 betreffende de radio-omroep en de televisie (“Mediadecreet”)

[Inforum 238020](#)

Art. 200. § 1. (1) De aanbieders van kabelomroepnetwerken hebben het recht de kabels en de bijbehorende uitrustingen van hun kabelomroepnetwerken op hun kosten, op of onder de pleinen, wegen, straten, paden, waterlopen en vaarten die deel uitmaken van het openbaar domein, te laten aanleggen en te onderhouden op voorwaarde dat ze zich gedragen naar de wetten en besluiten van het openbaar domein en dat ze de bestemming ervan eerbiedigen.

(2) Alvorens dat recht uit te oefenen, onderwerpt de belanghebbende aanbieder van een kabelomroepnetwerk het plan van de plaats en de bijzonderheden van de aanleg van de geleidingen aan de goedkeuring van de overheid van wie het openbaar domein afhangt. Die overheid beslist binnen twee maanden, te rekenen vanaf de datum waarop het plan werd ingezonden. Ze brengt de belanghebbende aanbieder van een kabelomroepnetwerk op de hoogte van haar beslissing. Nadat die termijn verstreken is, geldt het stilzwijgen van de overheid als goedkeuring. In geval van blijvende onenigheid wordt beslist bij besluit van de Vlaamse Regering.

(3) De openbare overheden hebben in elk geval het recht om de inrichting of het plan van aanleg, alsook de daarmee verband houdende werkzaamheden, later op hun onderscheiden domein te doen wijzigen. De kosten van die werkzaamheden zijn voor rekening van de aanbieder van het kabelomroepnetwerk als de wijzigingen opgelegd zijn om een van de volgende redenen :

1° met het oog op de openbare veiligheid;

2° tot behoud van het natuur- en stedenschoon;

3° in het belang van de wegen, waterlopen, vaarten of een openbare dienst;

4° als gevolg van een verandering die de aangelanden aan de toegangen tot de eigendommen langs de gebruikte wegen hebben aangebracht.

(4) In andere gevallen zijn ze voor rekening van de overheid die de wijzigingen oplegt. De overheid mag vooraf een kostenbegroting eisen en, in geval van onenigheid, zelf de werkzaamheden laten uitvoeren.

§ 2. (1) De aanbieders van kabelomroepnetwerken hebben ook het recht om voor de aanleg van de kabels en de bijbehorende uitrustingen van hun kabelomroepnetwerken op blijvende wijze steunen en ankers aan te brengen op muren en gevels die uitgeven op de openbare weg en hun kabels in open en onbebouwde grond aan te leggen of zonder vasthechting of aanraking boven particuliere eigendommen te laten doorgaan.

(2) De werkzaamheden mogen pas beginnen nadat aan de eigenaars, volgens de gegevens van het kadaster, aan de huurders en de bewoners een behoorlijk aangetoonde schriftelijke kennisgeving is bezorgd.

(3) Als de aanbieder van een kabelomroepnetwerk het voornemen heeft kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen aan te leggen, op te ruimen of er werkzaamheden aan uit te voeren, streeft hij naar overeenstemming met degene op wiens eigendom steun wordt genomen of wiens eigendom wordt overspannen of overschreden, over de plaats en de wijze van uitvoering van de werkzaamheden.

(4) De uitvoering van de werkzaamheden heeft geen buitenbezitstelling tot gevolg. Het plaatsen van steunen en ankers op muren of gevels mag de eigenaar niet hinderen in zijn recht om zijn goed af te breken of te herstellen.

(5) De ondergrondse kabels en steunen die in een open en onbebouwde grond geplaatst zijn, moeten op verzoek van de eigenaar worden weggenomen als die zijn recht om te bouwen of te omheinen uitoefent. De kosten van het wegnemen zijn ten laste van de aanbieder van het kabelomroepnetwerk.

(6) De eigenaar moet evenwel ten minste twee maanden voor het begin van de werkzaamheden, vermeld in het vierde en het vijfde lid, de aanbieder van het kabelomroepnetwerk daarvan op de hoogte brengen.

§ 3. De aanleg en de uitvoering van alle andere werken aan de kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen in, tegen en op gebouwen en in en op gronden die daarbij behoren, voor de aansluitingen op de infrastructuur in die gebouwen, moeten worden gedoogd door de eigenaar en de rechthebbende, tenzij ze bereid zijn de meerkosten van een tegenvoorstel te dragen.

§ 4. (1) Als takken of wortels redelijkerwijze hinderlijk zijn voor de aanleg, het onderhoud of de exploitatie van kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen, moet de eigenaar of de rechthebbende ze, op verzoek van de aanbieder van een kabelomroepnetwerk, inkorten.

(2) Als de eigenaar of de rechthebbende het verzoek gedurende een maand zonder gevolg heeft gelaten, mag de aanbieder van een kabelomroepnetwerk zelf overgaan tot het inkorten.

(3) De kosten van het inkorten zijn ten laste van :

1° de eigenaar of de rechthebbende, als de bomen of beplantingen zich op zijn privé-eigendom bevinden en hun takken of wortels hinderlijk zijn voor kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen :

a) die zich in of boven het openbaar domein bevinden;

b) die zich in of boven zijn privé-eigendom bevinden en die dienstig zijn voor zijn aansluiting;

2° de aanbieder van een kabelomroepnetwerk, in de overige gevallen.

§ 5. (1) Als de aanbieder van een kabelomroepnetwerk werkzaamheden uitvoert, is hij ertoe gehouden het goed te herstellen in zijn oorspronkelijke staat binnen een redelijke termijn, naargelang van het geval, hetzij door eigen toedoen, hetzij door toedoen van een derde. Van de bepalingen van het eerste lid kan bij overeenkomst tussen de aanbieder van een kabelomroepnetwerk en de eigenaar of de rechthebbende van het goed worden afgeweken.

(2) De bepalingen van het eerste lid zijn niet van toepassing op de schade die onvermijdelijk wordt aangericht aan een goed, als de aanbieder van een kabelomroepnetwerk een werk uitvoert dat nodig is voor de aansluitingen van de eigenaar of de rechthebbende van dat goed.

§ 6. De vergoedingen voor schade wegens de aanleg of de exploitatie van een kabelomroepnetwerk zijn voor rekening van de aanbieder van het kabelomroepnetwerk, die aansprakelijk blijft voor alle voor derden schadelijke gevolgen.

§ 7. (1) De aanbieder van een kabelomroepnetwerk is verplicht onmiddellijk gevolg te geven aan elke vordering van de Vlaamse Regulator voor de Media, het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie of van elke dienst of elk bedrijf voor elektriciteitsvoorziening om elke storing in of nadelige invloed op de werking van de telefoon- of telegraafinstallaties of van de installaties voor elektriciteitsvoorziening onverwijld te doen ophouden.

(2) Bij gebrek daaraan worden de nodig geachte maatregelen, met inbegrip van het verplaatsen van de kabels en de bijbehorende installaties, door de diensten of bedrijven in kwestie getroffen op kosten en risico van de aanbieder van het omroepnetwerk.

§ 8. De aangelegde kabels, bovengrondse lijnen en bijbehorende uitrustingen blijven eigendom van de aanbieder van het kabelomroepnetwerk.

5.7 Decreet 08.05.2009 houdende algemene bepalingen betreffende het energiebeleid ("Energiedecreet")

[Inforum 239663](#), zoals gewijzigd door Decreet 16.03.2012 houdende diverse bepalingen inzake energie, *B.S.*, 02.04.2012, [Inforum 262406](#)

Titel IV. De organisatie van de elektriciteits- en aardgasmarkt in het Vlaamse Gewest

Hoofdstuk I. Het beheer van de distributienetten en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest

Afdeling X. Prerogatieven van de netbeheerders

Onderafdeling I. Erfdienstbaarheden ten voordele van de netbeheerder

Art. 4.1.23. [rechten op privé-percelen]

§ 1. De netbeheerders hebben als erfdienstbaarheid het recht :

1° op blijvende wijze steunen, ankers en de bijhorende uitrustingen aan te brengen voor bovengrondse elektrische lijnen, aan de buitenzijde van de muren en gevels die uitgeven op de openbare weg;

2° elektrische lijnen boven de private eigendommen te laten doorgaan zonder vasthechting noch aanraking;

3° boomtakken af te hakken die te dicht bij de bovengrondse elektrische lijnen komen en die kortsluitingen of schade aan de lijn zouden kunnen veroorzaken;

4° wortels in te korten die te dicht bij ondergrondse elektrische lijnen of aardgasleidingen komen en die schade aan de lijn of leiding zouden kunnen veroorzaken.

§ 2. In afwijking van paragraaf 1, 3° en 4°, kan de netbeheerder ook overgaan tot het rooien van de aanwezige bomen en beplantingen, als om veiligheidsredenen het recht, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, 3° en 4°, niet volstaat.

§ 3. (1) De Vlaamse Regering kan per geval bepalen dat het voor de netbeheerder van algemeen nut is om elektrische lijnen of aardgasleidingen aan te leggen boven of onder private onbebouwde gronden en onder welke voorwaarden dat dient te gebeuren.

(2) De netbeheerder heeft in dat geval het recht de lijnen of leidingen aan te leggen boven of onder deze gronden, voor het toezicht daarop te zorgen en de noodzakelijke onderhouds- en herstellingswerken uit te voeren.

§ 4. De aangelegde kabels, lijnen, leidingen en de bijbehorende uitrustingen blijven eigendom van de netbeheerder. Hij is ertoe gemachtigd alle nodige instandhoudingswerken daarvoor uit te voeren.

§ 5. (1) Behalve in hoogdringende gevallen waarbij de veiligheid imminent in het gedrang komt, wordt het recht wortels in te korten of boomtakken af te hakken, vermeld in paragraaf 1, 3° en 4°, en het recht om te rooien, vermeld in paragraaf 2, afhankelijk gesteld van de expliciete weigering van de eigenaar of desgevallend de domeinbeheerder, pachter, huurder of een andere houder van een zakelijk recht op het bewuste onroerend goed om zelf binnen een redelijke termijn te kappen, in te korten of te rooien, of van het feit dat deze gedurende een maand het verzoek van de netbeheerder zonder gevolg heeft gelaten. In die gevallen kan de netbeheerder overgaan tot inkorten, afhakken of rooien op kosten van de eigenaar. Als de netbeheerder overgaat tot afhakken, inkorten of rooien wegens hoogdringendheid, gebeurt dat op kosten van de netbeheerder zelf.

(2) Behalve in hoogdringende gevallen waarbij de veiligheid imminent in het gedrang komt, mogen de werken, vermeld in paragraaf 1 tot en met 3, door de netbeheerder pas worden aangevangen na de rechtstreekse voorafgaande kennisgeving met een aangetekende brief aan de belanghebbende eigenaars, huurders, pachters, domeinbeheerder en iedere andere houder van een zakelijk recht op het bewuste onroerend goed. Die kennisgeving vindt minstens twee maanden voor de geplande start van de werken plaats.

(3) De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de te volgen procedure bij de uitvoering van die rechten.

Art. 4.1.24. [vergoeding aan privé-eigenaar]

§ 1. De netbeheerder vergoedt bij minnelijke overeenkomst de eigenaars en de eventuele huurders, pachters of iedere andere houder van een zakelijk recht op het bewuste onroerend goed in de vorm van een vergoeding voor het nadeel dat mogelijk voortvloeit uit de toepassing van artikel 4.1.23, § 1, 1°.

§ 2. Als de aanwezige bomen en beplantingen gerooid worden, als vermeld in artikel 4.1.23, § 2, is de netbeheerder een eenmalige vergoeding verschuldigd aan de eigenaar als vergoeding voor de gerooiden bomen en beplantingen en voor de eventuele minwaarde van het onroerend goed.

§ 3. De Vlaamse Regering kan nadere regels vastleggen met betrekking tot de procedure voor het bepalen van de hoogte van de vergoeding.

§ 4. Als partijen niet tot een minnelijke overeenkomst komen, wordt het geschil voorgelegd aan de vrederechter.

Art. 4.1.25. [verlegging op vraag privé-eigenaar]

(1) De uitoefening door de netbeheerder van het recht, vermeld in artikel 4.1.23, kan de eigenaar, pachter, domeinbeheerder of de houder van een zakelijk recht op het bewuste onroerend goed niet hinderen in zijn recht van omheinen, afbreken, verbouwen, herstellen of bouwen.

(2) Als de eigenaar, pachter, domeinbeheerder of houder van een zakelijk recht een dergelijk recht, als vermeld in het eerste lid, wil uitoefenen, dan moet de netbeheerder de ondergrondse lijnen of leidingen, de bovengrondse lijnen en de steunen die geplaatst zijn op de onbebouwde grond, wegnemen, verplaatsen of aanpassen, voor zover deze de uitvoering van de rechten, vermeld in het eerste lid, hinderen. De eigenaar, pachter, domeinbeheerder of de houder van een zakelijk recht op het bewuste onroerend goed bezorgt de betrokken netbeheerder dat verzoek minstens zes maanden voor de geplande start van de werken.

(3) De kosten voor het wegnemen, verplaatsen of aanpassen zijn ten laste van de betrokken netbeheerder.

(4) De betrokken netbeheerder kan die kosten terugvorderen van respectievelijk de eigenaar, pachter, domeinbeheerder of van de houder van een zakelijk recht als die nog niet gestart is met de werken binnen een termijn van drie jaar na het verzoek tot wegneming, verplaatsing of aanpassing.

(...)

Afdeling XI. Gebruik van het openbaar domein door de netbeheerder

Art. 4.1.27. [rechten op openbaar domein]

§ 1. (1) De netbeheerder heeft het recht het openbaar domein te gebruiken voor de aanleg en het onderhoud van aardgasleidingen en elektrische lijnen boven of onder het openbaar domein en de bijbehorende uitrustingen, als hij over een voorafgaandelijke domeintoelating van de domeinbeheerder beschikt. Daarbij gelden de voorwaarden die de domeinbeheerder nuttig acht bij de verlening van de domeintoelating.

(2) In afwijking van het eerste lid en onverminderd de bepalingen van artikel 4.1.28 hebben de netbeheerders, waarvan de gemeenten enerzijds geheel of gedeeltelijk en anderzijds rechtstreeks of onrechtstreeks aandeelhouder zijn, het recht om op het openbaar domein dat beheerd wordt door een van hun deelnemende gemeenten, distributienetten aan te leggen, te onderhouden en uit te baten.

§ 2. (1) In afwijking van de procedure, vermeld in paragraaf 1, wordt, als voor de geplande werkzaamheden, vermeld in paragraaf 1, zowel een domeintoelating als een stedenbouwkundige vergunning nodig is, de aanvraag tot het verkrijgen van een domeintoelating samengevoegd met de aanvraag tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning. Beide aanvragen worden samen ingediend bij het vergunningverlenende bestuursorgaan.

(2) Het vergunningverlenende bestuursorgaan verzoekt binnen tien dagen na de ontvangst van de aanvraag elke domeinbeheerder op het openbaar domein van wie het geplande traject loopt of de werkzaamheden gepland zijn om een domeintoelating, als vermeld in paragraaf 1, te verlenen of af te wijzen. De door het verzoek gevatte domeinbeheerders brengen hun beslissing ter kennis van het vergunningverlenende bestuursorgaan, rekening houdend met volgende regelingen:

1° indien de vergunningsaanvraag onderworpen is aan een openbaar onderzoek, voorzien in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, wordt de beslissing ter kennis gebracht aan het vergunningverlenende bestuursorgaan binnen een termijn van dertig dagen, die ingaat de dag na deze waarop het openbaar onderzoek werd afgesloten;

2° in alle andere gevallen, wordt de beslissing ter kennis gebracht binnen een termijn van dertig dagen, ingaand de dag na deze van de ontvangst van het verzoek. Deze termijn kan door de domeinbeheerder eenmalig gemotiveerd worden verlengd met vijftien dagen.

(3) Als de domeinbeheerder binnen de termijn, vermeld in het tweede lid, geen beslissing neemt, wordt de aanvraag tot het verkrijgen van de domeintoelating geacht te zijn toegestaan.

(4) De beslissingen over het al dan niet verlenen van de domeintoelatingen en de stedenbouwkundige vergunning worden door het vergunningverlenende bestuursorgaan ter kennis gebracht van de aanvrager met een aangetekende brief of enige andere vorm van beveiligde zending, vermeld in artikel 1.1.2, 3°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.

§ 3. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de na te leven voorwaarden, de dossiersamenstelling en de te volgen procedure.

Art. 4.1.28. [verlegging op vraag domeinbeheerder]

(1) De domeinbeheerder kan om redenen van algemeen belang op elk moment voorwaarden van de domeintoelating toevoegen of aanpassen of de netbeheerder verplichten de ondergrondse lijnen of leidingen, de bovengrondse lijnen en de steunen die geplaatst zijn op het openbaar domein weg te nemen, te verplaatsen of aan te passen. De betrokken netbeheerder geeft daar uitvoering aan binnen een redelijke termijn na de ontvangst van het verzoek daartoe.

(2) De kosten voor het wegnemen, verplaatsen of aanpassen zijn ten laste van de betrokken netbeheerder.

5.8 B.VI.Reg. 19.11.2010 houdende algemene bepalingen over het energiebeleid (“Energiebesluit”)

[Inforum 251950](#)

Titel III. Organisatie van de elektriciteits- en gasmarkt

Hoofdstuk I. Het beheer van de distributienetten en het plaatselijk vervoernet van elektriciteit in het Vlaamse Gewest

Afdeling V. Openbardienstverplichtingen, opgelegd aan de netbeheerder

Onderafdeling II. Openbare verlichting

Art. 3.1.39. Iedere elektriciteitsdistributienetbeheerder die de netten tot 15.000 volt beheert, draagt zorg voor de exploitatie van de openbare verlichting in het geografische gebied van de netbeheerder, vermeld in artikel 1.1.3, 32° van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Art. 3.1.40. (1) De werkzaamheden die worden verstaan onder exploitatie, vermeld in artikel 3.1.39, zijn:

1° de werkzaamheden voor het onderhoud van de elektriciteitskabels, de verlichtingspalen, de palen, ankers, buizen, steunen, moffen, kasten en andere benodigdheden ter ondersteuning of ter bescherming van de verlichtingsinfrastructuur, de verlichtingsarmaturen en de lampen, de schakelaars, de meet-, regel- en communicatieapparatuur en de eventuele transformatoren;

2° de organisatie en de bemanning van een meldpunt voor defecte, gestoorde of storende openbare verlichting;

3° het opstellen van de aanbestedingsdossiers voor de aankoop van de openbareverlichtingsinfrastructuur en van de vervangstukken;

4° het verlenen van bijstand aan de betreffende gemeenten bij het opstellen van hun aanbestedingsdossier voor de energieaankoop voor de openbare verlichting;

5° het vijfjaarlijks uitvoeren of laten uitvoeren van een energieaudit met betrekking tot de openbare verlichting in het geografische gebied van de netbeheerder;

6° [...]

7° het sensibiliseren van de gemeenten die gelegen zijn in het geografische gebied van de netbeheerder, op het vlak van de lichthinder van openbare verlichting.

(2) De vijfjaarlijkse audit, vermeld in het eerste lid, 5°, werd voor de eerste maal uitgevoerd in 2005. Het rapport dat wordt opgesteld naar aanleiding van een energieaudit, wordt telkens vóór 1 juni bezorgd aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid. De minister legt vast welke gegevens in het rapport moeten worden opgenomen.

Art. 3.1.41. (1) De kosten voor de werkzaamheden, vermeld in artikel 3.1.40, eerste lid, 1° tot en met 7°, worden beschouwd als kosten tengevolge van de openbaredienstverplichtingen van de netbeheerder.

(2) Alle andere kosten en in het bijzonder de kosten voor de plaatsing of de uitbreiding van de openbare verlichting, de kosten van de vervangstukken inclusief lampen, de kosten voor de energielevering, de aansluitkosten van het verlichtingsnet op het distributienet en de transport- en distributiekosten van de benodigde elektrische energie vallen niet onder de kosten, vermeld in het eerste lid.

Afdeling VI. Gebruik van het openbaar domein door de netbeheerder

Art. 3.1.42. (1) Voor de netbeheerder een aanvraag tot het verkrijgen van een domeintoelating, vermeld in artikel 4.1.27 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, indient, pleegt hij voor complexe dossiers vooraf overleg met de betrokken domeinbeheerders.

(2) De minister kan nadere regels vastleggen betreffende de vorm en inhoud van het overleg, vermeld in het eerste lid.

(3) Als complexe dossiers, vermeld in het eerste lid, worden minstens de volgende types van werkzaamheden beschouwd :

1° het kruisen van bevaarbare waterlopen en kanalen door middel van ondergrondse lijnen of leidingen;

2° het aanleggen van langsleidingen langs de oevers van bevaarbare waterlopen en kanalen;

3° het dwarsen van gewestwegen en autosnelwegen door middel van ondergrondse lijnen of leidingen;

4° het aanleggen van ondergrondse leidingen of lijnen binnen de strook van dertig meter naast autosnelwegen.

6 Referenties – andere

*Deridder & Vermeir: DERIDDER, Lennart, VERMEIR, Tim, *Leidingen voor nutsvoorzieningen (administratieve rechtsbibliotheek – bijzondere reeks)*, Die Keure, 2000 ([Inforum 165940](#))

*Sagaert SAGAERT, Vincent, “Het zakenrechtelijk statuut van nutsleidingen in het Belgisch recht”, *T.P.R.*, 2004, 1351-1400 ([Inforum 201996](#))